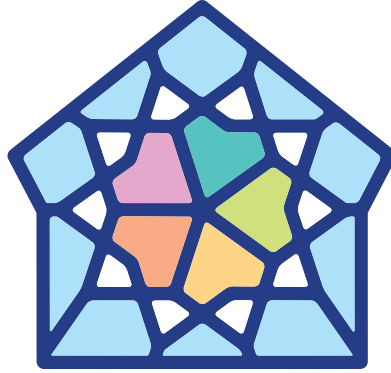

رویداد ملے

خانوادہ و فرهنگ عامہ

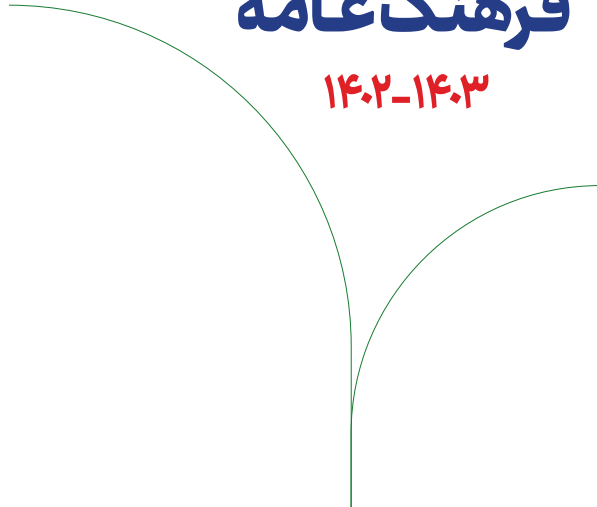
۱۴۰۲-۱۴۰۳

رویداد ملے
**خانوادہ و
فرہنگ عامہ**

۱۴۰۲-۱۴۰۳

رویداد ملی خانواده و فرهنگ عامه

معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده
با همکاری دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی

خانواده به عنوان هسته مرکزی و بنیان نخستین جامعه که اگر اصلاح شود جامعه اصلاح می‌شود و عکس آن نتیجه عکس دارد و مهمترین امر در خانواده مساله فرهنگ و سبک زندگی است.

رویداد ملی خانواده و فرهنگ عامه در بخش‌های:

- مدیریت و تربیت خانواده
- موفقیت و مهارت خانواده
- سلامت، جمعیت و نشاط خانواده
- بازی و اوقات فراغت خانواده
- محیط زیست و نقش خانواده
- سفره و تغذیه خانواده
- رسانه‌ی خانواده
- مد و لباس خانواده
- فرهنگ و میراث ناملموس خانواده

کانون خانواده - که
حوضچه‌ی آرامش زندگی
پرچالش و پرتلاش هر
انسانی است - به وجود
زن آرام می‌گیرد و سکینه و
اطمینان پیدامی‌کند.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

سیدمهنا

پیام رئیس جمهور محترم به مناسبت روز ملی خانواده

بسم الله الرحمن الرحيم

خانواده، رکن اساسی و زیربنایی هر جامعه و نقطه آغازین زندگی اجتماعی انسان است. تحکیم این بنای مقدس، بر اساس ارزش‌های مسلم اسلامی، چشم‌اندازهای روشنی را در افق پیشرفت اجتماع ترسیم خواهد کرد. دین مبین اسلام به‌عنوان مکتبی انسان‌ساز که زوایای فردی و اجتماعی بشر را در بر می‌گیرد، نگاه ویژه‌ای به این نهاد اجتماعی دارد. از نگاه اسلام عزیز ما، خانواده یکی از نهادهای زیربنایی بنیاد هستی و از ساختارهای اصلی جامعه است و جامعه مطلوب در سایه «خانواده مطلوب» شکل می‌گیرد.

برخلاف جهان غرب که امروزه با بحران فروپاشی خانواده مواجه می‌باشد، در نگاه دینی هیچ بنایی مقدس‌تر و محبوب‌تر از بنای خانواده نیست؛ خانواده‌ای که با مهر و مودت و فداکاری و گذشت عجین گشته و تبلور دگرخواهی در پرتو خداخواهی را در جامعه نهادینه می‌سازد.

اوج این نگاه در کلام رهبر معظم انقلاب اسلامی «مدظله العالی» تجلی دارد که با نگاه تمدن‌گرای اسلامی، الگوی فطری و قرآنی را برای جامعه ترسیم می‌کنند و آن را خاستگاه نسل مؤمن، صالح و عقیف و رکن رکین پیشرفت می‌دانند.

انکون برای حفظ این سنگر و حراست از پایداری و استحکام آن، همه آحاد و گروه‌های مردمی و نهادها و سازمان‌های دولتی وظیفه دارند نقش خود را در بالندگی و نشاط جامعه عهده‌دار شوند و برای ارتقای جایگاه آن و برنامه‌ریزی برای نیازهای گوناگون مادی و معنوی آن تلاش کنند.

یقین داریم که رفتارها، باورها و اعتقادات با محوریت خانواده نقش برجسته‌ای در ترویج سبک زندگی ایرانی اسلامی دارد و امروز یکی از دغدغه‌های مهم، با موضوع ترکیب جمعیتی و صیانت از ارزش‌های ایرانی-اسلامی خانواده می‌باشد.

ازاین رو اهتمام و اراده دولت برای اعمال سیاست‌های حمایتی در حوزه‌های مختلف در راستای استحکام و ترفیع نهاد خانواده است و سند تحول دولت به موضوعات مهمی همچون افزایش نقش خانواده در اجتماع، نگاه تحولی در قوانین و آیین‌نامه‌ها در حوزه خانواده، حمایت از اعضای خانواده به ویژه کودکان و زنان و ... در برابر آسیب‌های اجتماعی نیاز به توجه و تلاش مستمر و نظام‌مند دارد.

اینجانب، این روز خجسته را گرمی می‌دارم و به همه زنان و مردان شایسته کشورمان تبریک می‌گویم و امیدوارم با تقویت و تحکیم بیش از پیش حریم و ارزش‌های خانوادگی شاهد نشاط و پویایی روز افزون در خانواده‌های ایرانی باشیم.

سید ابراهیم رئیسی

رئیس جمهوری اسلامی ایران / تیر ۱۴۰۲

۵

باسمه تعالی

رویکرد دولت مردمی؛

تحول‌گرا، خانواده محور و حمایت‌گر تلاش‌های دلسوزان و گروه‌های خلاق و صاحب ایده‌ای است که دل در گرو این آب و خاک داشته و برای اعتلای فرهنگ و تمدن ایران اسلامی از هیچ کوششی فروگذار نمی‌کنند.

تکانه‌ها و چالش‌های جهانی که اساس خانواده را در کلان، و هویت اجزاء خانواده را در سطوح خرد و لایه‌های درون هدف گرفته است، لزوم حراست و تقویت هسته‌های درونی و ستون‌های قوام بخش این نهاد اثرگذار و زیربنایی را بیش از پیش متذکر می‌سازد.

خانواده‌ای که نماد آرامش و سکینه است و باید اوج مهر، مودت، عشق و رحمت را در خود متجلی سازد؛ نیاز به امنیت ساختار، معنویت رفتار و مصونیت قرار دارد تا از درون و برون؛ بالندگی، ایستادگی، پایداری و در نهایت الهام بخشی را به عنوان نهادی اصیل با پشتوانه تمدنی بی نظیر، ارائه نماید.

حفظ بنیان خانواده و تقویت ارزش‌های آن، ارتقای مهارت‌های فردی و جمعی اعضای خانواده، ارایه راهکارهای ایجاد انسجام میان اعضاء و تبیین شیوه‌های پایداری پیوند زوجین همراه با حفظ سلامت و هویت "خانواده مطلوب و تراز ایران اسلامی" از اهداف مهم این رویداد کلان می‌باشد که در یکسال آینده در قالب برنامه‌های متنوع و خلاق در سطح ملی و بین‌المللی با همکاری سازمان‌های مردم‌نهاد، فعالین و متخصصین این حوزه و با پشتیبانی دستگاه‌های اجرایی در سطوح گوناگون جامعه، اجرا خواهد شد. این رویداد در طی یک سال آینده دستاوردهایی را در چشم‌انداز خود دارد که نشاط، سرزندگی و پویایی را از مسیر خانواده، به جامعه ایران اسلامی هدیه می‌کند تا بتواند الگوی ارزشمندی و بالندگی خانواده را به جهان عرضه نماید.

انسیه خزعلی

معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده

۷

تمایز بزرگ و امتیاز تعالی بخش انقلاب اسلامی و خردمایه حکمرانی آن در عرصه فرهنگ، خانواده سالاری است. خانواده در اندیشه رهبران انقلاب، جایگاهی در طراز تاریخ دیرین آن دارد، به دیرینگی خلقت آدم و حوا چراکه حکمت توحیدی آن، مأخوذ از مکتب انبیاء است. تشکیل نظام اسلامی در اوج کارزار قرن بیستم علیه خانواده، فرصتی سترگ برای بازگشت به خانواده در نظم تربیتی و فرهنگی جامعه بود و هست. نظام فرهنگی کشور باید به معنای حقیقی کلمه دستیار خانواده ایرانی باشد و در جایی که خلائای خانواده گسترده، محله و حتی مسجد به چشم می‌آید، با رویکردی نوین و متعهدانه به میدان آید.

هرچند در این معاضدت و خدمت، تاخیرهایی بوده است اما طراحی سلسله رویدادهای خانواده و فرهنگ عامه در عرصه‌های مختلف زندگی و نیازهای جاری خانواده خصوصا با هدف شناسایی و معرفی داشته‌ها، روش‌ها، تجارب، فناوری‌ها و نوآوری‌های مردم پایه، حرکتی تحول‌گرایانه و کم‌نظیر است که در چارچوب تحول انقلابی برنامه ریزی زیست بوم فرهنگی تربیتی خانواده خواهد بود.

برای همه بخش‌ها و فصول آتی رویداد، آرزوی موفقیت دارم و شیرینی و بهروزی برای خانواده ایرانی در این ایام منتسب به خانواده نورانی و مطهر نبوی را مسئلت دارم. به همه دغدغه‌مندان و ایرانیان عزیز عرض می‌کنم که ما پای خانواده ایستاده‌ایم.

محمد مهدی اسماعیلی
وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس شورای فرهنگ عمومی کشور

سید مجید امامی؛ دبیر شورای سیاست‌گذاری رویداد ملی خانواده و فرهنگ عامه

ماهیت خانواده ایرانی

۱. بزرگترین سرمایه فرهنگی ایرانیان امروز خانواده است. خانواده‌ای که از کشاکش فراز و نشیب تاریخ، خود را بازسازی کرده و علی‌رغم فشار برای هسته‌ای و حتی اتمی شدن، هنوز کانون بی رقیب تولید معنای زندگی است.

الگوهای فرهنگی مأخوذ از معجزه خانواده خصوصاً پدری، مادری، دختر و پسر، خواهری، برادری، پدربزرگی و مادربزرگی، بیت، عشیره، عمو، دایی و... دیوارهای محافظ ارزش‌های فرهنگی جوامع مقتدر بوده و هستند. هویت قومی و هویت ملی ما با خانواده‌گرایی مکنون در این ارزش‌ها عجین است و اهل بیت (خانواده) پیامبر، خانواده اصلی مسلمانانند (بآبی انتم و اُمّی).

۲. وجوه و مولفه‌های دوگانه فرهنگ را مشمول دو وجه مادی و معنوی دانسته‌اند. فرهنگ معنوی خانواده، مودت و رحمت و نهایتاً کرامت و عبودیت است. اما این همه عظمت و اصالت در کالبد و غلاف فرهنگ مادی و عینی ماندگار و پایدار است. خانواده پدر و مادر ما آدم از هبوط به این سو در مواجهه با پوشش، خوراک، سلامت، مدارا، مسکن، کار و و پر پرواز شغل، محیط زیست، ابزار و سفر؛ شاکله و تحقق می‌یافته و صد البته در مدرسه انبیاء قراربده این جسم، معطوف به جان شود. طاغوت و شیطان اساساً ضد خانواده اند (فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ زَوْجِهِ) و طبق منطق سبک‌های زندگی در قرآن (ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ أُسَاءُوا السَّوْءَىٰ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ) تحریف و تخریب فرهنگ مادی و شیوه زندگی و دنیاداری شروع می‌کنند.

رویداد ملی
خانواده و
فرهنگ عامه
۱۴۰۲-۱۴۰۳

۳. این رویداد به مثابه توانمندسازی است، متولیان فرهنگ عمومی جامعه در این راستا وظیفه دارند ظرفیت و میراث و حافظه فرهنگی را حفظ، احیا و بهره‌ور سازند و زندگی فرهنگی را با مقاوم‌سازی و تسهیل‌گری، توانمند و کارآمد نمایند. خانواده ایرانی اگر دستیاران غنی و امینی داشته باشد می‌تواند سرمایه‌های مادی و معنوی اش را نقد نماید. شاید برای نخستین بار باشد شماری از رویدادها و فراخوان‌ها و ترویج‌های گسترده را با موضوع مادری و اداره خانه در زندگی معاصر، سفره و تغذیه خانواده، مد و لباس، مهارت‌ها و فناوری‌های رشد و موفقیت، بازی و سرگرمی، میراث ناملموس و صنایع دستی، محیط زیست (خانواده پایدار)، رسانه و... در استان‌های مختلف و برای یک بازه یکساله شاهدیم.

ما در رویداد پیش رو عزم کرده‌ایم که خانواده را یکجا، هم موضوع جشنواره و هم بازیگر آن بدانیم. ساده و بی‌آلایش، به سراغ زندگی رفته‌ایم.

۴. جنبش جهانی نجات خانواده و خانواده‌گرایی با شعار خانواده زندگی است، با سرعت بالایی جریان‌ها، احزاب، دولت‌ها و ایدئولوژی‌های سیاسی و سیاستی را متأثر می‌سازد. از مهمترین محورهای اشتراک ساز و تفاهم بخش میان انقلاب اسلامی و جامعه جهانی همین خانواده‌گرایی است. اقتصاد سرمایه‌سالار، جنگ علیه خانواده را به اوج رسانده در حالی که در محورهای فوق‌الذکر، گفتمان نجات و بقای خانواده بشدت ورود کرده و در اندیشه احیای فرهنگ‌ها و سنت‌هاست. رویداد خانواده و فرهنگ عامه، سعی می‌کند پیشانی مواجهه و تعامل دوسویه فرهنگ عامه ایرانی و تلاش جهانی باشد. مد عقیفانه یا گفتمان احیای خانه داری یا... حتی هنوز بسیاری شهروندان ما نمی‌شناسند. امیدوارم ماه‌ها بررسی کارشناسی قبل و البته یکسال تلاش پیش رو، تحقق سیاست‌ها و راهبردهای کشورمان در عرصه خانواده از جمله مساله جمعیت را رونق بخشد.

کارگروه‌های رویداد ملی خانواده و فرهنگ عامه:

مدیریت و تربیت خانواده

موفقیت هر نظام حاکمیتی منوط به حمایت و برنامه‌ریزی دقیق در امر سیاست اجتماعی است و مفهوم سیاست اجتماعی نیز بر خدمات اجتماعی متمرکز است که هدف نهایی آن دستیابی فراگیر و شمول اجتماعی، وقار، فرهنگ و شایستگی اجتناب‌ناپذیر انسانی برای رسیدن به یک جامعه نیک و پسندیده می‌باشد. امروزه با گسترش ابعاد زیست اجتماعی و خانوادگی، دسترسی‌ها و مطالبات مرتبط با آن نیز وسعت پیدا نموده است که به تبع آن، نقش‌های مختلف با مسائل جدیدی مواجه می‌شوند.

سکوی حل مسئله جمعی خانواده‌داری به عنوان یک فناوری اجتماعی، بستری است جهت افزایش هم‌افزایی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های فعال مردمی و ارائه متمرکز راه‌حل‌های مسائل مختلف حوزه خانواده‌داری. رویداد ملی خانواده و فرهنگ عامه، فرصتی است برای شبکه‌سازی، آشنایی، تجربه‌نگاری، آموزش و ارائه راه‌حل‌های خلاقانه با هدف کمک به حل مسائل حوزه خانواده‌داری.

ارمغان اصلی این بخش چه می‌تواند باشد؟

جمع‌سپاری مسائل حوزه خانواده‌داری و استفاده از توان ظرفیت‌های مردمی
تمرکز فعالان حوزه خانواده‌داری بر یک مسئله خاص
ارائه راه‌حل‌های معتبر و اجرایی
حمایت نهادهای حامی از ظرفیت‌های مردمی برتر
حل مسئله کشور در موضوع خانواده

اهداف اصلی این بخش شامل موارد زیر می باشد:

ایجاد فهم مشترک از مسائل حوزه خانواده‌داری
تمرکز برای ارائه راه‌حل‌های خلاقانه حوزه خانواده‌داری

آموزش فعالان حوزه خانواده‌داری

تجربه‌نگاری و ارائه دستاوردهای فعالان حوزه خانواده‌داری

جمع‌سپاری مسئله خانواده‌داری و استفاده حداکثری از خرد جمعی

ایجاد بانک ایده معتبر خانواده‌داری برای بهره‌برداری در سطح منطقه‌ای یا ملی

شبکه‌سازی و هم‌افزایی میان فعالان خانواده‌داری

رسانه‌ی خانواده

رسانه مهم‌ترین ابزار سخت‌افزاری و نرم‌افزاری دنیای امروز است. انتقال داده، تربیت نسل، تحصیل علم، مشاوره و مراجعه به پزشک، تشکیل کلاس و جلسات و... برخی از کاربردهای رسانه است که در دنیای امروز جزء جدایی‌ناپذیر زندگی جوامع بشری شده است.

خانواده به عنوان سلول بنیادین هر جامعه ای، می‌تواند بهترین بستر آموزش، تمرین و مهارت‌یابی برای استفاده درست از رسانه محسوب شود. از طرفی مهم‌ترین سرمایه هر جامعه، فعالان مردمی در میادین مختلف آن است. این رویداد بهترین فرصت برای آموزش و تنظیم و مهارت‌افزایی و بازتعریف درست از جایگاه خانواده در جامعه و استفاده صحیح از رسانه برای خانواده است.

اهداف:

بالابردن سطح سواد رسانه در خانواده ها
آشنایی با اصول و الزامات اخلاقی تولید محتوا در رسانه
آشنایی با تجهیزات به روز تکنولوژی و بالابردن سواد تکنولوژیکی
بالابردن انگیزه مشارکت ایرانیان در تولید محتوا و ارائه فرهنگ غنی ایرانی- اسلامی در جامعه

رویداد ملی
خانواده و
فرهنگ عامه
۱۳۹۲-۱۳۹۳

مد و پوشش اسلامی ایرانی

در میان سرگذشت چگونگی زندگانی آدمی در میان اقوام گوناگون، شکل گیری بشریت بگونه‌ای روایت شده است که همواره خود را میان چالش درک موضوعی بنام عفت و تعیین جایگاه دیده است. تاریخ فکر و باور انسانی چه در داستانی چون آفرینش به روایت ادیان ابراهیمی یا باورهای اسطوره‌ای خدایان یونانی و حتی در میان دغدغه‌های اتوپیای افلاطونی و فلاسفه اسلامی همواره نشان می‌دهد که عقیفانه زیست نمودن، چه میزان با مرتبه انسان راستین گره خورده است. این غایت آنچنان اهمیت دارد که با رشد مرحله به مرحله انسانی با بسیاری دیگر از صنایع بشری، همچون هنر و مفاهیمی همانند زیبایی، آمیختگی غیر قابل انکار پیدا نموده است، به طوریکه هرچه انسان به سوی تکمیل معرفت تجربی یا معقول خود پیش می‌رود، بیشتر به باز شناخت عقیف بودن - روی آورده است. نگرستن و توجه به عفت در دنیای امروز صرفاً با زبان عقل نیست، بلکه با رشد تکثر سبک زیست و باورها، لایه‌های گوناگونی پیدا نموده که عموماً زبان گویای آنها در قالب صنایع بشری و با بیانی غیر مستقیم همراه است. امروزه بسیاری از جوامع با بهره از زبان مُد به گفتگو و بیان باور خود روی آورده‌اند.

اهداف بخش بین المللی مُد خانواده:

در این بخش به دنبال آن هستیم تا مفهوم عفت را با بهره گیری از زبان مُد در میان جوامع گوناگون نظاره گر شویم. مُد عقیفانه در قالب برنامه‌های بین‌المللی، با توجه به فعالیت طراحان، صنعت پوشاک و برندهای مطرح پوشش عقیفانه جهان، دارای سه قسمت اصلی است که به صورت زنجیره‌ای مکمل یکدیگر برای دستیابی به هدف بنیادین ذیل می‌باشند:

- ترویج توجه به نظام اخلاقی در سبک پوشش خانواده ایرانی

فرهنگ و میراث خانواده

با توجه به روند توسعه ای جوامع امروزی، هر روز با چالش‌های متنوع و نوپدیدی در نهاد خانواده مواجه هستیم. بطوریکه در جوامع در حال توسعه، خانه به آن مفهوم گذشته که ملجا حل بسیاری از مشکلات روحی، احساسی، تربیتی و فرهنگی باشد نیست. این مساله مشکل ملت‌های جهان است. بنیاد خانواده در جوامع امروزی مورد تهدید جدی قرار گرفته است.

با توجه به اینکه سازمان ملل متحد کشورهای جهان را در ۴ سطح طبقه بندی می‌نماید:

الف. کشورهای توسعه یافته

ب. کشورهای در حال توسعه

ج. کشورهای توسعه نیافته

د. کشورهای عقب مانده

در قسمت میراث ناملموس

سیاست‌گذاری و برنامه ریزی برای هر یک از این جوامع- تا حد ممکن- دقیق برنامه ریزی می‌شود. یکی از برنامه‌هایی که هر ساله در جهان به طور جدی پیگیری می‌شود، حفظ و پویایی بنیاد خانواده در جوامع است که تحت عنوان میراث ناملموس فرهنگی در سازمان یونسکو دنبال می‌شود. ایران نیز به عنوان پایتخت جهان اسلام بیشترین حجم موضوعات متنوع میراث ناملموس را در خود جای داده است.

آنچه که اهمیت این بخش را بیش از هر زمان دیگری، مورد توجه جهانیان قرار می‌دهد، پیوند مشترک موضوعات فرهنگی در سطح جهان است. چالش‌های کنونی جوامع تقریباً مشترک است و برای برون رفت از مشکلات نوپدید جوامع امروزی نیازمند همفکری و همکاری مشترک بین کشورهای جهان هستیم. برای نمونه بند ۱۰ کنوانسیون ۲۰۰۵ میراث ناملموس یونسکو اشاره به نقش زن و جایگاه خانواده دارد؛ «با تأکید بر اهمیت فرهنگ در انسجام اجتماعی به‌طور کلی، و توانایی ویژه آن در بهبود جایگاه و نقش زنان در جامعه».

محورها و عرصه‌های میراث ناملموس

- ۱- آیین‌ها، جشن‌ها، واجتماعات آیینی
- ۲- گویش، زبان و ادبیات عامه (ضرب‌المثل‌ها، داستانهای عامه و...)
- ۳- صنایع، مهارت، و هنرهای بومی
- ۴- هنرهای اجرایی (نقالی، شاهنامه‌خوانی، سحرخوانی، و...)
- ۵- بیان‌های شفاهی (لالائی‌ها، نواکارها و...)
- ۶- سبک خوراک و پوشاک

اهداف این بخش:

بازخوانی و باز تولید و ترویج میراث معنوی و فرهنگ غنی ایرانی اسلامی در ایران و در جهان است.

سفره و تغذیه خانواده

غذا به عنوان یک فعالیت معنی‌دار بر روابط اجتماعی تأکید دارد، اعتقادات و دین را تصویب می‌کند، بسیاری از الگوهای اقتصادی را معین می‌کند و ناظر بر بخش بزرگی از گردش روزانه زندگی است. غذا به عنوان یک مفهوم فرهنگی بزرگ برای اعضای هر جامعه تعریف شده و لذا هر غذایی که مصرف می‌شود نیازمند یک قالب تأیید و تصویب شده فرهنگی است.

غذا همچنین در روابط اجتماعی و حفظ پیوندهای خانوادگی و گروه دوستان نیز ضروری است. در هر جامعه‌ای پیشنهاد غذا (یا نوشیدنی) در حکم پیشنهاد عشق، محبت یا دوستی است. پذیرش پیشنهاد غذا به منزله تصدیق و پذیرش احساسات بروز داده شده و پاسخی مثبت به آن است. همچنین آنچه افراد به عنوان غذا مصرف می‌کنند، نوع طبقه و سرمایه اقتصادی و اجتماعی فرهنگی آن‌ها را نشان می‌دهد و جایگاه آن‌ها را در جامعه تثبیت می‌کند.

در ایران بسیاری از خوراکی‌ها رابطه متقابلی با ساختار اسطوره‌ای ایرانیان دارد. فرهنگ غذایی ایرانیان چیزی فراتر از پخت و ترکیب انواع مواد غذایی است. غذا در ایران تفاوت‌های قومی و طبقاتی افراد را نشان می‌دهد و منش و خصلت و باورهای آن‌ها را باز می‌نماید. بنابراین غذاها می‌توانند به طور نمادین و رمزی، ساختار فرهنگی و انگاره‌های دینی - آیینی جامعه‌مان را با «زبانی» ویژه بازگو کنند. این همان چیزی است که انسان‌شناسان علاقه‌مند به مقوله غذا به آن «زبان غذا» می‌گویند. زبان غذا یعنی خوشمزگی، آداب غذا خوردن، معنای مذهبی - قومی، پزشکی و حتی ارزشمندی و قداست معنوی آن.

از آنجا که غذای ایرانی در فرهنگ ایرانیان دارای احترام و قداست است، سفره‌ای که غذا روی آن گذارده می‌شود نیز دارای حرمت و احترام زیادی است. از همین روی، برخی آداب خاص نیز برای نشستن دور سفره در میان اقوام و خرده‌فرهنگ‌ها وجود دارد که از وجوه ممتاز فرهنگ ایرانی است. میهمان‌نوازی و آداب میزبانی در فرهنگ اغلب اقوام ایرانی نهفته است و افراد صرف نظر از هر طبقه اقتصادی که داشته باشند، همواره سعی می‌کنند که بهترین غذاها و سفره را برای میهمان خود تدارک ببینند. همه این موارد، حاکی از جایگاه مهم و والای سفره و غذا در فرهنگ غنی ایرانی است که باید همواره به آن توجه داشت.

همچنین سفره به معنای عام، دارای تنوع و اشکال گوناگونی است؛ سفره‌های ملی که متناظر با ایام شادی و جشن در بین ایرانیان باستان رونق داشته نظیر سفره نوروز، سفره شب چله (یلدا)، سفره مهرگان، سفره تیرگان و نیز سفره‌های مذهبی اسلامی مانند سفره ابالفضل (ع)، سفره حضرت رقیه (س) و مانند اینها جزو اندوخته‌های فرهنگی گوناگون ایرانی است که متاثر از پدیده فرهنگی غذا شکل گرفته اند.

توجه به این تنوع‌ها و بازآفرینی و نگهداشت این مسائل فرهنگی، می‌تواند نقش به‌سزایی در احیای نشاط اجتماعی حول محور خانواده ایرانی داشته باشد.

این بخش قصد دارد با بازنگری و رجوع به این آیین‌ها و سنت‌ها بار دیگر، جایگاه غذای ایرانی را در خانواده ایرانی مطرح نموده و با هدف قراردادن الگوهای غذای ایرانی، نظیر آرام بودن فرآیند طبخ غذا، آمیختگی مواد اولیه در هم، توجه به طبع‌شناسی مواد غذایی و تنوع‌های موجود در طبخ یک غذا در میان اقوام مختلف مانند انواع آش‌ها، خورشیدها و... ضمن شناسایی اندوخته‌های ملموس و ناملموس فرهنگی، توجه ویژه‌ای به نقش غذا در تحکیم بنیاد خانواده ایرانی-اسلامی دارد.

اهداف و محورها:

- حفظ و ترویج الگوهای فرهنگ غذایی ایرانی میان خانواده‌ها و ...
- نگهداشت و ترویج غذاهای سنتی اقوام ایرانی
- تجلیل و معرفی زنان سرآشپز و مروج غذاهای محلی
- جایگاه غذای ایرانی در تحکیم نهاد خانواده

مهمترین موضوعات مرتبط با اهداف رویداد:

- غذاهای ایرانی، آش‌ها و آبگوشت‌های محلی
- سفره‌های آیینی؛ سفره نوروز، سفره‌های مذهبی و نذری و ...
- ترشی‌ها، سالادها، ادویه‌ها، سس‌های طعم‌دهنده غذا
- نان‌ها و پیش‌غذاهای محلی
- شیرینی، شربت و میان‌وعده‌های محلی

بازی و اوقات فراغت خانواده

یکی از پایه‌های اصلی فرهنگ عمومی، هویت و فرهنگ خانواده است و در آن رفتارهای فرهنگی نسل آینده یک جامعه شکل می‌گیرد. بر همین اساس، بسیاری از رفتارهای فرهنگ عمومی که به صورت فردی یا اجتماعی در جامعه ظهور پیدا می‌کند، مبتنی بر تجربه‌های زیستی است که کودک و نوجوان در بستر خانواده بدست می‌آورند، همچنین الگوهای رفتاری که از طریق والدین و شبکه نسب‌ها به کودک و نوجوان منتقل می‌گردد.

از سوی دیگر، خانواده ایرانی، کوچک‌ترین و پایه‌ای‌ترین هویت اجتماعی است که تعلقات عمیق و پایبندی‌های گسترده با مفاهیم هویتی و تمدنی ایران اسلامی دارد و این تعلق خاطر هویت خانواده با مفاهیم فرهنگی و تمدنی، از پیوستگی در طی سال‌های متممادی برخوردار است. البته باید اذعان داشت تحولات عرصه فرهنگی و توسعه فناوری‌های نوین که در جهانی صورت گرفته، همراه با هجمه محتواهای فرهنگی بیگانه، تأثیرات عمیقی را در درون ساحت خانواده و به تبع آن بر روی کودکان و نوجوانان ایرانی گذاشته که به صورت طبیعی، ماحصل این هجمه فرهنگی بیگانه، در نسل‌های آتی خانواده‌های ایرانی، ظهور و بروز پیدا خواهد کرد. با وجود این، باید تأکید کرد تعلق خاطر جامعه ایرانی به مفاهیم و بن‌مایه‌های فرهنگی و تمدنی ایران اسلامی، از ریشه عمیقی برخوردار است.

در همین ارتباط توسعه فرهنگ شهرنشینی و تغییرات ماهیتی که در زمینه زیست فرهنگی خانواده‌ها در جامعه ایرانی بوجود آمده موجب شده موضوع سرگرمی به عنوان یک بخش اصلی در هزینه‌کرد خانواده شناخته شده و محور اصلی شکل‌دهی فرهنگ در درون خانواده و نسل آینده تلقی گردد. بنابراین بسیاری از رفتارها و کنش‌گری‌های فرهنگی که در عرصه سرگرمی، توسط خانواده تجربه می‌شود، مبنای رفتارسازی فرهنگی و هویتی در نسل آینده می‌گردد.

با توجه به اینکه مبنای هویت فرهنگی خانواده ایرانی، از بن‌مایه‌های فرهنگی و تمدنی ایران اسلامی است، در عصر حاضر، توجه به عنصر بازی در شکل‌دهی نظام سرگرمی خانواده بسیار حائز اهمیت است. عنصر بازی، حلقه اتصال دهنده بین والدین و کودک و نوجوان است که علاوه بر پوشش نیاز سرگرمی در خانواده، تاثیرگذاری بر رشد و تربیت کودک و نوجوان نیز دارد. بنابراین بازی، مهمترین مساله در نظام سرگرمی خانواده محسوب می‌شود که اتفاقاً توجه به این موضوع اساسی در بن‌مایه‌های فرهنگی و تمدنی ایران اسلامی نیز به وفور یافت می‌شود. بنابراین در صورت توجه به بسط و توسعه عنصر بازی در درون خانواده مبتنی بر هویت‌های فرهنگی و تمدنی و مطابق با نیازمندی‌های جدید و نوظهور فرهنگی در خانواده، می‌توان انتظار داشت که در یک دوره میان مدت، نظام سرگرمی خانواده در راستای اهداف فرهنگی گام دوم انقلاب اسلامی به سمت توجه عمیق‌تر به اصلاح روابط والدین با کودکان و نوجوانان و تعالی تربیت کودکان و نوجوان قرار گیرد و از سمت‌گیری به سوی فعالیت‌های بی‌هدف و پوچ‌گرانه در خانواده که باعث استحاله فرهنگی در درون خانواده می‌شود، جلوگیری نماید. رویداد ملی خانواده و فرهنگ عامه در بخش بازی‌های خانوادگی، با هدف گردآوری ایده‌ها و تجارب زیستی خانواده‌ها در توجه به تبیین بازی‌های فرهنگی، سنتی و تمدنی، زمینه معرفی بازی‌ها و سرگرمی‌های خانواده محور را با در نظر گرفتن مقتضیات جدید زمانه و فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی، فراهم می‌آورد.

هدف این بخش:

-توجه به عنصر بازی در درون خانواده منطبق با فرهنگ ایرانی
- تاکید بر ضرورت مهیا شدن خانواده به مهارت بازی کردن و به بازی درآوردن فرزندان.

موفقیت و مهارت خانواده

موفقیت خانواده، یکی از مهم‌ترین عوامل لازم برای ساخت یک جامعه پایدار و سالم می‌باشد. خانواده‌های موفق، خانواده‌هایی هستند که با ایجاد روابط مثبت، تعهد به ارزش‌ها و اخلاقیات، مدیریت درست زمان، ارتباط موثر با همدیگر و داشتن عادات مفید، برای اعضای خانواده خود، محیطی سالم و پشتیبانی‌کننده را فراهم می‌کنند. برای داشتن خانواده‌ای موفق، نیاز است تلاش کنیم تا با آموزش عادات مثبت، تقویت روابط خانوادگی، بهبود مهارت‌های ارتباطی، محیطی سالم و پشتیبانی‌کننده را برای فرزندان خود فراهم کنیم. این مهارت‌ها و عادات مفید، می‌تواند به خانواده‌ها کمک نماید تا با همکاری و تعامل، در مسیر رسیدن به اهداف مشترک خود موفق عمل نموده و در نتیجه به ساختن جامعه‌ای پایدار و سالم کمک کنند.

در این راستا، طراحی برنامه‌های آموزشی و ارائه راهکارهای موثر برای ایجاد عادات مثبت در خانواده‌ها، می‌تواند در دست‌یابی به گسترش خانواده‌های موفق کمک کند. ارائه محتوای مناسب، برگزاری کارگاه‌ها، تشویق به مشارکت فرزندان و برگزاری رویدادهای فرهنگی و اجتماعی، می‌تواند منجر به تقویت ارتباطات خانوادگی، افزایش کیفیت زندگی و بهبود موفقیت خانواده‌ها شود.

برخی از شاخص‌ها و معیارهای خانواده موفق:

- شادی و رضایت اعضای خانواده
- ارتباطات سالم و با احترام
- حضور در مسیر توسعه و رشد
- انعطاف‌پذیری و توانایی مدیریت تغییرات
- تعهد و همبستگی

اهداف این بخش:

هدف این بخش دستیابی به شاخص‌های اشاره شده برای خانواده ایرانی می‌باشد.

رویت‌نامه
خانواده و
فرهنگ عامه
۱۳۹۲-۱۳۹۳

۲۰

محیط زیست و خانواده

با توجه به نگرانی‌های امروز در مسایل زیست محیطی و تاثیر آلودگی‌های انسانی بر روی زمین و برگشت این تاثیر به خود انسان‌ها وساکنان روی آن، توجه به امر آموزش و تربیت زیست محیطی حایز اهمیت می‌باشد. برای دستیابی به این مهم، آموزش همه جانبه و رساندن مفاهیم آموزشی به سرحد باور و عقیده در سایه عشق، خرد و مهرورزی به مواهب طبیعی در محیط خانه و جامعه به کودکان لازم است که علاوه بر افزایش حس احترام به طبیعت، در نهایت منجر به پذیرش هر چه تمام تر مسئولیت و مشارکت در حل چالش‌های محیط زیستی شود. در این محور به نقش خانواده در گسترش مفاهیم زیست محیطی در جامعه پرداخته شده است. نتایج بررسی‌های مختلف نشان می‌دهد شیوه‌های تربیتی که خانواده و بالخصوص مادران اتخاذ می‌کنند، نقش مهمی در بروز رفتارهای مناسب و تثبیت خصوصیات اخلاقی و شخصیتی در کودکان و نوجوانان در جهت حفظ محیط زیست دارد که این موضوع می‌تواند گسترش این مفاهیم در سطح جامعه را در پی داشته باشد.

اهداف:

- کمک به حفظ محیط زیست و منابع در اختیار در راستای توسعه پایدار
- گسترش فرهنگ توجه به سبک زندگی پایدار
- افزایش مشارکت شهروندان در موضوعات محیط زیست
- کمک به اقتصاد خانواده‌ها با ترویج سبک زندگی پایدار
- افزایش نشاط و سرزندگی در بین خانواده‌ها با شرکت در رویدادهای خانوادگی
- آشنایی کودکان با مفاهیم مشارکت اجتماعی

سلامت، جمعیت و نشاط و خانواده

انسان سالم اصلی ترین عامل توسعه جامعه بشری است و به همین جهت علوم سلامت، از شروط وجود انسان سالم و تحقق توسعه پایدار برای رسیدن به حیات طیبه می باشد. ارتقای سلامت در بستر جامعه، نیازمند افزایش سطح سواد سلامت مردم و تغییر رفتار آنهاست که بهتر است روند این اصل اساسی در خانواده ها شروع شده و در مراکز آموزشی و جامعه تداوم یابد. طب سنتی ایرانی میراث ارزشمندی است برگرفته از اندیشه ها، تجربیات و نوآوری های دانشمندان نامدار این سرزمین مانند زکریا رازی و بوعلی سینا که از هزاران سال قبل در قالبی قانون مند، پر کاربرد، جامع و کم هزینه برای مراقبت از حیات و سلامت انسان در اختیار ما قرار گرفته است. جالب توجه اینکه بسیاری از این آموزه ها با استفاده از دانش روز، مجددا مورد آزمون قرار گرفته و کارآمدی آن تاییده شده است. طب سنتی ایران راز حفظ سلامتی و زندگی با نشاط و امید را در رعایت شش اصل ضروری می داند که بکارگیری آن، جامعه منجر به ارتقا سلامتی فرد در بستر خانواده شده و مادر و پدر سالم نیز قادر خواهند بود، فرزندان سالم تری را پرورش دهند.

۲۲

این شش اصل ضروری عبارتند از:

اهداف:

۱. آموزش الگوی اصلاح وضعیت آب و هوا
۲. آموزش الگوی اصلاح وضعیت خوردن و آشامیدن
۳. آموزش الگوی اصلاح وضعیت خواب و بیداری
۴. آموزش الگوی اصلاح وضعیت حرکت و سکون
۵. آموزش الگوی اصلاح وضعیت هیجانات روحی
۶. آموزش الگوی اصلاح وضعیت پاکسازی بدن

۱. تدابیر آب و هوا
۲. تدابیر خوردن و آشامیدن
۳. تدابیر حرکت و سکون
۴. تدابیر خواب و بیداری
۵. تدابیر کنترل هیجانات روحی
۶. تدابیر پاکسازی بدن

مادر این رویداد به دنبال چه هستیم

اینجا قرار است سکویی برای شناسایی، ارتقاء و حمایت از زیست بوم خانواده ایرانی توسط نوآوران اجتماعی و فعالین مردمی و روایتگر پیشرفت خانواده و نقش آن در جامعه، مبتنی بر الگوی خانواده ایرانی اسلامی به جهان باشیم

فرناز هوشیار پارسیان

دبیر اولین رویداد ملی خانواده و فرهنگ عامه

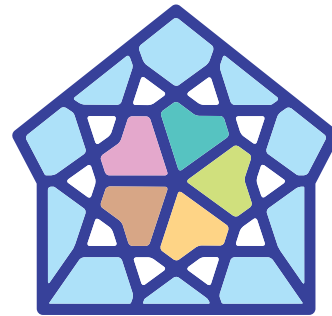
با ما همراه باشید ...

این يك رویداد خانوادگی است،
در ابعاد جهانی

fcei.ir

fcei.ir

رویداد ملی
خانواده و
فرهنگ عامه